

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/23/2018
Identifikačné číslo spisu: 5313010432
Dátum vydania rozhodnutia: 21.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Šišková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5313010432.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Patrika Príbelského, PhD., na neverejnom zasadnutí 21. novembra 2018 v Bratislave, v trestnej veci obvineného U. P., pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, o dovolaní obvineného U. P. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 2To/13/2017, z 12. apríla 2017, v spojení s rozsudkom Okresného súdu Čadca, sp. zn. 2T/127/2013, z 12. septembra 2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného U. P., s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Čadca v poradí druhým rozsudkom, sp. zn. 2T/127/2013, z 12. septembra 2016, uznal obvineného U. P. za vinného zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

1/ v presne nezistené dni v období mesiaca apríl až máj 2012 prišiel opakovane minimálne trikrát do kancelárie I. L. F. - A. v A., okres N., kde opakovane pod hrozbou likvidácie I. L. F. ako podnikateľa a odhalenia jeho nekalých praktík na Inšpektoráte práce v Bratislave požadoval od jeho pracovníka I. L. Q. finančnú hotovosť, na čo I. L. F. pod vplyvom týchto vyhrážok mu presne nezistený deň na prelome mesiaca máj a jún 2012 vyplatil najskôr sumu 1.700,- € a následne v presne nezistený deň v mesiaci júl 2012 sumu 3.300,- €,

2/ dňa 17. decembra 2012 v podvečerných hodinách prišiel do kancelárie I. L. F. - A. v A., okres N., kde sa v tom čase nachádzal I. L. Q., od ktorého požadoval ďalšiu finančnú hotovosť s tým, že aj on bude "poriešený", pričom keď počul, že bude volať políciu s vyhrážkou, že už ich definitívne teraz aj s F. zlikviduje a skončili, z kancelárie odišiel.

Za to uložil okresný súd obvinenému U. P. podľa § 189 ods. 2 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona, § 39 ods. 1 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, výkon ktorého bol obvinenému podľa § 51 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona podmienene odložený so skúšobnou dobou s

probačným dohľadom 5 (päť) rokov. Podľa § 50 ods. 2 Trestného zákona, § 51 ods. 4 písm. c) Trestného zákona obvinenému uložil povinnosť spočívajúcu v príkaze nahradiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku súd uložil obvinenému povinnosť nahradiť poškodenému I.. L. F., nar. XX. J. XXXX, bytom B., B. XXXX, škodu vo výške 5.000,- €.

Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku súd poškodeného I.. L. Q., nar. X.. M. XXXX, bytom B., B. XXX, s nárokom na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Krajský súd v Žiline na podklade podaného odvolania prokurátora Okresnej prokuratúry Čadca a obvineného U. P., rozsudkom, sp. zn. 2To/13/2017, z 12. apríla 2017, postupom podľa § 321 ods. 1 písm. d) Trestného zákona zrušil rozsudok Okresného súdu Čadca, sp. zn. 2T/127/2013, z 12. septembra 2016, vo výroku o treste obvineného a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému U. P. uložil podľa § 189 ods. 2 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky, na výkon ktorého zaradil obvineného podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného U. P., zamietol ako nedôvodné.

Proti rozsudku Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 2To/13/2017, z 12. apríla 2017, v spojení s rozsudkom Okresného súdu Čadca, sp. zn. 2T/127/2013, z 12. septembra 2016, podal obvinený prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Mareka Belka, LL.M., advokáta v Čadci, dovolanie.

Dovolanie podal z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, t. j. že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a z dôvodu dovolania uvedeného v ustanovení v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, t. j. že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom vyslovil porušenie zákona v neprospech obvineného z dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g), písm. i) Trestného poriadku a aby ďalej podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a rovnako zrušil aj rozsudok okresného súdu vo výroku o náhrade škody a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Krajskému súdu v Žiline, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinený uviedol, že rozhodnutie súdu je založené aj na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, a to výsluchu svedkov - príslušníkov Policajného zboru (N. S., L. U., L. B.) na hlavnom pojednávaní Okresného súdu Čadca. Uvedení svedkovia neboli oslobodení od povinnosti zachovávať mlčanlivosť podľa § 80 zák. č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov a neboli v intenciách tohto ustanovenia oslobodení od povinnosti zachovávať mlčanlivosť buď ministrom vnútra Slovenskej republiky alebo prezidentom Policajného zboru. Bol preto porušený § 267 písm. a) Trestného poriadku a per analogiam aj ustanovenie § 129 Trestného poriadku. Na takýto dôkaz sa nemôže prihliadať podľa § 119 ods. 2 Trestného poriadku, a preto nemôže byť braný ako dôkaz, na ktorý v odôvodnení rozsudku súd poukazuje.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený uviedol, že výpoveď I.. L. F. a aj výpoveď I.. L. Q. sú tendenčné, účelové a počas celého konania boli menené za tým účelom, aby rovnako alebo zhodne vypovedali. Poškodený I.. L. F. sa stretol s obvineným U. P. prvý raz koncom apríla 2014, pričom I.. L. F. o tomto stretnutí hovorí až o konci mája 2014. Vo výroku rozsudku uvedené obdobie odovzdania peňazí je preto nesprávne a v tomto bode je rozpor vyhotoveného výroku s odôvodnením rozsudku. Súd neoveroval skutočnosť, či pokuty, na ktoré obvinený poukazoval, boli obchodnej spoločnosti I.. L. F. uložené, pričom skutočnosť ohľadne pokút a kaucii obchodnej spoločnosti sú potvrdené výsluchom svedka T. W.. Existujú rozpory vo výpovediach obvineného a I.. L. F. ohľadne toho, kedy sa stretli a za akým účelom. Je potrebné overiť, akým spôsobom obchodná spoločnosť I.. L. F. účtovala výber peňazí a následne účel ich použitia. Účtovníčky mali byť vypočítané k

ďalším skutočnostiam ohľadne pokút a kaucii. Poškodený I.. L. Q. je I.. L. F. švager, čo nebolo nijako vyhodnotené. Je zásadný rozpor vo výroku rozsudku týkajúci sa doby spáchania tohto skutku s tým, čo je uvedené v odôvodnení rozsudku. Podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku bola porušená zásada voľného hodnotenia dôkazov, keď ten istý súd najprv vyhodnotil všetky dôkazy jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti v prospech obvineného tým, že ho prvým rozsudkom oslobodil spod obžaloby, lebo nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol obvinený stíhaný a v ďalšom rozsudku vychádzajúc z tých istých dôkazov súd rozhodol o vine obvineného a uložil mu trest. Podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku bola porušená aj zásada náležitého zistenia skutkového stavu, pretože zo spisového materiálu vyplývajú pochybnosti o takomto skutkovom stave. Nie je jasný dôkaz o tom, že kedy a či naozaj boli obvinenému odovzdané finančné prostriedky zo strany poškodeného I.. L. F.. V pochybnostiach o takomto dôkaze a vychádzať len z jedného tvrdenia poškodeného I.. L. F. treba postupovať v prospech obvineného.

Obvinený namietal aj výšku trestu a ukladanie trestu v rozpore základnými zásadami obsiahnutými v § 34 a § 39 ods. 1 Trestného zákona. Pomery obvineného odvolací súd nezisťoval. Obvinený je síce rozvedený, ale so svojou bývalou manželkou B. bývajú 20 rokov spoločne na tej istej adrese P. XXX a je živiteľom viacčlennej rodiny. Vychovávajú dvoch synov T. a L.. Obvinený sa sám stará o invalidnú matku a otec obvineného zomrel. Obvinený trpí vážnou chorobou.

V závere podaného dovolania obvinený uviedol, že neexistuje žiadny priamy usvedčujúci dôkaz a neexistuje ani ucelená reťaz nepriamych usvedčujúcich dôkazov o vine obvineného, ktorý skutky nespáchal.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Čadca vo vyjadrení k dovolaniu obvineného navrhol dovolanie obvineného postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť. K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku uviedol, že z dikcie ustanovenia § 80 ods. 1 zák. č. 171/1993 Z. z. vyplýva, že svedkovia ako príslušníci Policajného zboru boli v konaní pred súdom vypočutí zákonným spôsobom a ich výpovede nie sú rozhodujúcimi usvedčujúcimi dôkazmi o vine obvineného. Všetky dôkazy boli vykonané v súlade s požiadavkami Trestného poriadku. K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku uviedol, že odvolací súd konanie obvineného správne posúdil, správne aplikoval zásady pre ukladanie trestov a správne vyhodnotil poľahčujúce i priťažujúce okolnosti a trest uložil v zákonnej trestnej sadzbe a rozhodnutie nevykazuje žiadne právne vady. Dovolací súd nemôže skúmať a spochybňovať skutkové zistenia. Rozsudky okresného aj krajského súdu sú zákonné a je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a za splnenia podmienky, že obvinený využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací opakovane zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ktorá zásada je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštanca. Dovolací súd sa v tejto súvislosti osobitne zaoberal dôvodmi dovolania obvineného podľa § 371 ods. 1 písm. g) a písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na

dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Z tohto potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení uvedeného dovolacieho dôvodu, a to aj z dôvodu, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom. V rámci posúdenia, či spôsob, akým súd vykonal dôkazy, je v rozpore so zákonom, je nevyhnutné prihliadnuť na realizáciu základných zásad spravodlivého procesu zakotvených predovšetkým v ustanovení § 2 ods. 10, ods. 12 Trestného poriadku. Právo na spravodlivý a zákonný súdny proces a sťahanie len zo zákonných dôvodov znamená aj to, že v rámci trestného konania musí byť dodržaný postup ustanovený Trestným poriadkom. Vzhľadom na námietku obvineného o nezákonnosti dôkazov posudzujúc výpovede svedkov N. S., L. U., L. B. ako príslušníci Obvodného oddelenia Policajného zboru bolo treba skúmať, či namietaný dôkaz bol vykonaný v súlade s procesnoprávnymi normami.

Ak obvinený v tomto smere namietal nezákonnosť týchto výpovedí, táto námietka je nedôvodná. Primárne je potrebné uviesť, že vina obvineného nebola založená v rozhodujúcej miere na týchto výpovediach a vinu obvineného usvedčujú primárne iné dôkazy, na ktoré poukazoval vo svojom odôvodnení okresný aj krajský súd. Obvinený túto okolnosť doposiaľ ani nenamietal, a preto obvinený túto námietku pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku ani nemohol použiť, čomu bráni ustanovenie § 371 ods. 4 Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však napriek tomu nad rámec považoval za dôležité uviesť, že výpovede vyššie uvedených svedkov boli v konaní pred súdom vykonané zákonným spôsobom a môžu mať charakter dôkazu. Pokiaľ ide o povinnosť mlčanlivosti pre policajtov vyplývajúcu zo zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore, pretože povinnosť zachovávať mlčanlivosť podľa tohto zákona má zabrániť tomu, aby dôverné informácie, ktoré policajti zistili pri výkone svojej činnosti, neboli prezradené nepovolenej osobe, je nevyhnutné uviesť, že uvedené sa netýka napríklad trestného konania, kde ustanovenia Trestného poriadku o povinnosti svedčiť a poskytnúť pravdivé informácie majú prednosť pred ustanoveniami zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore. Povinnosť zachovávať mlčanlivosť upravená v zákone č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore teda nebráni výsluchu policajta v procesnom postavení svedka. Absencia postupu podľa § 80 ods. 3 zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore bez ďalšieho nemôže zakladať nezákonnosť týchto výpovedí. Policajti nemusia v zmysle § 80 ods. 1 posledná veta za bodkočiarkou zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore zachovávať povinnosť mlčanlivosti ani v prípade, ak ide o oznámenie protispoločenskej činnosti. Z uvedeného vyplýva, že na svedecké výpovede mohlo byť pri rozhodovaní prihliadnuté.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený založil v podstate na tom základe, že došlo k nesprávnemu a neúplnému zisteniu skutkových okolností, pretože konajúce súdy vychádzali pri svojom rozhodnutí z dôkaznej situácie, v rámci ktorej nebola vina obvineného preukázaná a v podanom dovolaní teda v celom rozsahu obvinený popieral spáchanie skutkov.

Obvineným napádaný skutkový stav veci, tak ako ho zistili a ustálili súdy prvého a druhého stupňa, namietané nespáchanie skutku a proklamovaná nevina obvineného, sú dôvody stojace mimo zákonný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Z obsahu dovolania totiž vyplýva, že obvinený napáda skutkové zistenia súdov (skutočnosti týkajúce sa odovzdania peňažných prostriedkov, tachografických kotúčov, obdobie kontaktu obvineného s I. L. F. a pod.). Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací je viazaný zisteným skutkovým stavom veci, tak ako ho ustálili súdy nižšej inštancie. Podľa citovaného ustanovenia môže byť dovolacím dôvodom len skutočnosť, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom však správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Dovolací súd je preto viazaný zistením skutkového stavu veci ako ho zistil a ustálil okresný súd, z ktorého závermi sa stotožnil aj krajský súd a zrušil len výrok okresného súdu o treste obvineného. V predmetnej trestnej veci to znamená, že pre dovolací súd je rozhodujúce zistenie, podľa ktorého obvinený spáchal skutok tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa.

Záverom dovolací súd považuje za potrebné dodať, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany a teda aj obvineného v konaní, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov, s ktorým sa nevie stotožniť a namieta porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov (§ 2 ods. 12 Trestného poriadku) a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov. Nespokojnosť obvineného U. P. s rozsahom vykonaného dokazovania preto nemôže sama o sebe zakladať naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Zároveň súd vykonávajúci dokazovanie vo veci, čo do rozsahu dokazovania, nie je viazaný návrhmi strán ani ich názormi, keď obvinený navrhol výsluch osôb k účtovným hodnotám a transakciám obchodnej spoločnosti I. L. F.. Je totiž výlučne na zvážení súdu, vykonanie ktorého z dôkazov má pre rozhodnutie veci podstatný význam a vykonanie ktorého naopak nie je právne významné, keďže pre vydanie rozhodnutia nie je podstatné, koľko dôkazov je vykonaných, ale aká je ich dôkazná sila.

Sumarizujúc podstatu obvineným uvádzaných námietok, spočívajúcich v nedôveryhodnosti (tendenčnosti, účelovosti) výpovede I. L. Q. a I. L. F., a tým aj v nesprávnom vyhodnotení dôkazov (ich výpovedí), a tiež v spochybnovaní času, spôsobu a ďalších okolností samotného skutku, vyplýva, že ide teda o námietky rýdzo skutkového charakteru, smerujúce jednak proti obsahu a rozsahu vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov, proti správnosti a úplnosti zisteného skutku, ale predovšetkým proti spôsobu, akým súdy prvého aj druhého stupňa hodnotili dôkazy.

Pokiaľ ide o námietku obvineného, že odvolací súd neaplikoval ustanovenie § 39 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu, je nevyhnutné uviesť, že dovolaním podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku sa nemožno domáhať použitia mimoriadneho zníženia trestu v zmysle § 39 Trestného zákona. Nepoužitie ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu súdom pri rozhodovaní o treste nie je totiž otázkou právneho posúdenia skutku ani nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia. V tomto smere dôvody dovolania obvineného preto neobstoja.

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením bez preskúmania veci odmietne dovolanie, ak je zjavné, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nie sú splnené dôvody dovolania predpokladané ustanovením § 371 ods. 1 písm. g), písm. i) Trestného poriadku, preto dovolanie obvineného U. P. na neverejnom zasadnutí postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.